

SXEDIO.A50

11.7.1878: ΤΟ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΦΘΑΝΕΙ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΚΑΙ ΑΦΟΥ ΘΕΤΕΙ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΟΥ ΥΨΩΝΕΙ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΥΣΛΑ

Για να συμπληρωθεί η κατάληψη της Κύπρου έπρεπε να καταληφθεί και η Λευκωσία που ήταν και η μεγαλύτερη πόλη της Κύπρου.

Στη Λευκωσία διέμενε και ο κυβερνήτης της Κύπρου Πεσσίμ Πασάς.

Ο βρετανός **Hepworth Dixon** στο βιβλίο του "**British Cyprus**" που εκδόθηκε το **1879**, έπειτα από προσωπική εμπειρία του συγγραφέα στην Κύπρο, ανέφερε για τη κατάληψη της Λευκωσίας από τους βρετανούς:

"Σύμφωνα με την έκθεση του Ρώουσον, οι κάτοικοι της ήταν κυρίως Τούρκοι και "φανατικοί", δηλαδή πιστοί στη θρησκεία και στον Καλίφη τους, δηλαδή άνθρωποι που θα μπορούσαν να προβάλουν αντίσταση. Ολόκληρη η πόλη ήταν ένα φρούριο και τα τείχη της με τους ισχυρούς προμαχώνες και τα αγγλικά και βενετικά κανόνια ήταν δύσκολο να παραβιασθούν.

Πάνω από την Πύλη της Πάφου υψωνόταν η τουρκική σημαία. Ο τούρκος κυβερνήτης ήταν ένας Πασάς, που είχε υπό τις διαταγές του **120** στρατιώτες.

Επί πλέον, ο πληθυσμός ήταν Τούρκοι που θα μπορούσαν να σχηματίσουν ένα στρατό από χίλιους άνδρες.

Ο νέος Άγγλος κυβερνήτης της Λάρνακας εισηγήθηκε αναμονή μέχρι να φθάσουν βρετανικά στρατεύματα.

Ο Βρετανός Υπατος Αρμοστής Σερ Γκάρνερ Γούλσλεϊ είχε αναχωρήσει για την Κύπρο και δυνάμεις από Ινδούς στρατιώτες βρίσκονταν στη Μάλτα για να επιβιβασθούν σε πλοία.

Αλλά θα χρειάζονταν τέσσερις με πέντε βδομάδες να φθάσουν.

Κατά την εκτίμηση του άγγλου κυβερνήτη της Λάρνακας, χρειάζονταν τουλάχιστον **15.000** στρατιώτες

για να καταλάβουν τη Λευκωσία.

Ο Ναύαρχος Λόρδος Τζων Χέϋ αντί να περιμένει την άφιξη των στρατιωτών, που θα δημιουργούσαν προβλήματα με τις ανάγκες σε τροδοσία και νερό, κατάρτισε το δικό του σχέδιο. Θα έμπαινε στη Λευκωσία ειρηνικά.

Ξέροντας τη δύναμη του χρήματος πάνω στους Τούρκους και έχοντας υπόψη ότι αξιωματικοί στρατιώτες, ξαπτιέδες και άλλοι επίσημοι έμεναν απλήρωτοι για μήνες, αποφάσισε να στείλει ως εμπροσθοφυλακή μερικά σακκιά με ολοκαίνουρια βρετανικά εξάπεννα.

Παράλληλα φρόντισε να διαδοθεί ότι θα πλήρωνε αμέσως όλους τους καθυστερημένους μισθούς και θα ξοφλούσε όλα τα χρέη του Σουλτάνου.

Την Τετάρτη **10** Ιουλίου, έφθασε το πλοίο "Σαλαμίζ" με τον Σαμίχ Πασά και το βρετανό υφυπουργό Μπέαριγκ, που έφεραν από την Κωνσταντινούπολη το φερμάνι (διάταγμα) του Σουλτάνου για τη μεταβίβαση της Κύπρου στη Βρετανία. Μαζί με το φερμάνι έφθασε και η συνθήκη της Κωνσταντινούπολης.

Το φερμάνι προοριζόταν για τον κυβερνήτη της Κύπρου Πεσσίμ Πασά και η συνθήκη για το Λόρδο Τζων Χέϋ που του έδιδε το νόμιμο δικαίωμα να βαδίσει προς τη Λευκωσία.

Την επομένη **11** Ιουλίου, ο Σαμίχ Πασάς μαζί με τον Μπέαριγκ και το Ρώουσον ξεκίνησαν για τη Λευκωσία. Αποστολή του τελευταίου ήταν να χαρτογραφήσει τη διαδρομή των **27** μιλίων και να συγκεντρώσει πληροφορίες για τον πληθυσμό, τη φρουρά και την άμυνα της Λευκωσίας, για την περίπτωση που ο Πεσσίμ Πασάς δεν θα υπάκουε στο φερμάνι του Σουλτάνου και θα πρόβαλλε αντίσταση.

Ενώ ο Σαμίχ Πασάς με τον Μπέαριγκ βρίσκονταν στο κονάκι καπνίζοντας, πίνοντας καφέδες και ακούοντας τον Πεσσίμ Πασά, ο Ρώουσον τριγυρνούσε από χάνι σε χάνι, από τέμενος σε τέμενος και από προμαχώνα σε προμαχώνα.

Στην Πύλη Αμμοχώστου ανέβηκε στα πυροβολεία,

κάννοντας τις εκτιμήσεις του.

Στην έκθεση του ανέφερε ότι οι στρατιώτες ήταν αξιόμαχοι.

Έτσι προσπάθησε να συγκεντρώσει όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες, περιδιαβάζοντας μέσα και έξω από τα τείχη. Πίσω από το Σεράϊ επισήμανε ένα αδύνατο σημείο, από το οποίο θα μπορούσε να μπει ένα απόσπασμα κυανοχιτώνων.

Το βράδυ αναχώρησε για τη Λάρνακα, όπου έφθασε αργά τη νύκτα αφήνοντας πίσω το Σαμίχ Πασά και τον Μπέαριγκ.

Την ίδια νύκτα τέθηκε επί κεφαλής ενός αποσπάσματος από **50** ναύτες και **50** στρατιώτες και ξεκίνησαν στις **4** το πρωί στις **12** Ιουλίου, για τη Λευκωσία.

Μια ώρα αργότερα ξεκίνησε και ο Ναύαρχος Λόρδος Τζων Χέϋ με το μοναδικό αμάξι που υπήρχε διαθέσιμο.

Στις επτά το πρωί έφθασε το στρατιωτικό απόσπασμα και μαζί με το Ρώουσον στο αμάξι, που τιναζόταν στον κακοτράχολο δρόμο και τυλιγόταν από σύννεφα σκόνης, προχώρησαν προς τη Λευκωσία.

Εφθασαν έξω από την Πύλη της Αμμοχώστου στις **11** το πρωί. Ήταν η ώρα της προσευχής των μουσουλμάνων και η Λευκωσία έδινε την όψη νεκρής πόλης.

Πέρασε από το άνοιγμα (που τότε ήταν μακρύτερο και είχε μήκος κάπου **400** μέτρα) και παρακάμπτοντας το τέμενος Τακτακαλά προχώρησε μέσα από την κοίτη του Πεδιαίου (που τότε ήταν και δρόμος και ποταμός).

Το χειμώνα ήταν ποταμός και το καλοκαίρι δρόμος, γνωστός με την ιταλική επωνυμία δρόμος Τρεμπότι.

Το αμάξι έφθασε στο χάνι του Αλή Εφέντη κι' εκεί σταμάτησε γιατί από εκεί και πέρα μόνο μουλάρια και γκαμήλες μπορούσαν να προχωρήσουν.

Επειδή ήταν Παρασκευή, δηλαδή ιερή μέρα για τους μουσουλμάνους και ώρα της προσευχής, δεν μπορούσε να συναντηθεί με τον Πεσσίμ Πασά.

Από την άλλη, η ζέστη ήταν ανυπόφορη, σχεδόν σαράντα βαθμοί, κι' έτσι προτίμησε να περιμένει μέχρι το απόγευμα.

Στις **3** πάντα, με εμπροσθοφυλακή μερικά μουλάρια που προχωρούσαν με δυσκολία κάτω από το βάρος των σακκιών με τα ασημένια εξάπενα, ξεκίνησε για το Σεράι. Το θέαμα των σακκιών με τα χρήματα ήταν πρωτοφανές γιατί ο κόσμος ήταν συνηθισμένος να πληρώνει παρά να παίρνει και η φήμη ξαπλώθηκε παντού.

Στο μεταξύ το στρατιωτικό απόσπασμα έφθασε στις **3** το απόγευμα στην Πύλη της Αμμοχώστου.

Οι Τούρκοι στρατιώτες αντί να προβάλουν αντίσταση, υποδέχθηκαν τους Άγγλους με καφέδες και νερό και τσακκίστηκαν κυριολεκτικά να ξεφορτώσουν τα κάρα.

Σε **80** λεπτά όλα είχαν τελειώσει και οι Άγγλοι στρατιώτες ήταν συγκεντρωμένοι για παρέλαση.

Στην Πύλη Αμμοχώστου παρέμεινε μόνο μια μικρή φρουρά που χάριζε την πρόχειρη " Πύλη της Μοίρας των Στενών". Η "μεταπολίτευση" συμπληρώθηκε εξ ίσου γρήγορα. Ο Πεσίμ Πασάς παραχώρησε τη θέση του στο Λόρδο Τζων Χέϋ.

Στις **5** το απόγευμα έγινε η υποστολή της Οθωμανικής σημαίας και στη θέση της υψώθηκε η βρετανική.